

57

Colecția POVESTIRI ȘTIINȚIFICO-FANTASTICE

MAYA NICULESCU

Prizonieri printre GIGANȚI

★★

EDITATĂ DE REVISTA ȘTIINȚA ȘI TEHNICĂ

MAYA NICULESCU

PRIZONIERI PRINTRE GIGANȚI

* *

Colecția „Povestiri științifico-fantastice"
57

PRIZONIERI PRINTRE GIGANŢI

(Continuare din nr. trecut)

La poalele stîncilor, pe un platou mai ridicat se strînseseră într-o înghesuială de nedescris dinozauri uriaşi, asemenea zmeilor din poveste, triceratopşi cu coleretă osoasă, anchilozauri învăluiţi în ţepi, a căror greutate îi făcea aproape imobili. In mijlocul acestei ciudate adunături, pe o stîncă în formă de coloană, trona bătrînul Delorme. Spălate de ploaie, stîncile străluceau în soare cu sclipiri de diamant. Spectacolul părea rupt dintr-un basm chinezesc cu dragoni şi bogăţii fabuloase. Delorme însă nu părea sensibil la ciudăţenia decorului. Cu un aparat fotografic în mînă, el era cufundat într-o ocupaţie bizară... Fotografia. Dar pentru că animalele erau prea mari şi prea aproape de el, nu le putea prinde în întregime şi de aceea făcea fotografii parţiale.

La ora cînd îl surprinsese Pablo, profesorul făcea, după cum avea să povestească mai tîrziu, capete de expresie. Aceasta se petrecea cam în felul următor: Delorme lua o piatră şi o arunca cu putere în creştetul unui gigant. De obicei animalul înălţa capul şi atunci profesorul apăsa pe declanşator, şi capul de expresie era gata. De altfel părea să se simtă foarte în largul său în mijlocul acestui muzeu paleontologic.

Animalele se înghesuiau, se călcau în picioare, dar teama le împiedica să se sfîşie. De ce se speriaseră de inundaţie aceşti monştri greoi, unii de aproape treizeci şi şase de tone? In mod normal, ei nu ocoleau apa, care le susţinea greutatea neobişnuită. O inundaţie înseamnă însă altceva. Apele se înalţă cu repeziciune, şuvoaiele dărîmă totul în calea lor. Copacii, ale căror vîrfuri ating norii, se prăvălesc, antrenînd vegetaţia din jurul lor. La rîndul lor, apele sînt capricioase; uneori se retrag nespus de repede, alteori dăinuiesc multă vreme. Reptilele uriaşe erau înzestrate cu respiraţie pulmonară organizată pentru viaţa terestră. Instinctul de apărare le îndrumase aici. Pericolul strînsese alături ierbivore şi carnivore feroce, care acum stăteau liniştite ca într-un nou paradis terestru. Pablo îşi dădu seama că instinctul va învinge şi măcelul nu va întîrzia mult. In asemenea împrejurări, refugiul lui Delorme nu era dintre cele mai sigure. Imensul brahiozaur nu ar fi avut decît să înalţe puţin capul pentru a-l înşfăca pe supărătorul profesor. Pablo duse degetele la buze şi fluieră prelung. Delorme întoarse capul.

— Halo! strigă el vesel, arătînd fioroasa adunătură cu gestul protector al unui păstor ce-şi arată turma de credincioşi.

Da Silva desfăşură frînghia şi o aruncă cu măiestrie bătrînului, care, după ce şi-o legă pe sub umeri, se apucă din nou de fotografii. Pablo aşteptă la început cu bunăvoinţă, dar, curînd, îşi pierdu răbdarea şi începu să tragă frînghia. Se pare că făcu aceasta tocmai la timp, deoarece un plateozaur, supărat de proiectilul pe care l-i trimisese profesorul, înălţase spre el un cap fioros. Deşi era suspendat în aer, Delorme nu pierdu prilejul de a-l fotografia şi pe acesta. Ajuns sus, îşi înfaşură cu grijă aparatul în anvelopa perfect etanşă şi se duse şchiopătînd să-şi îmbrăţişeze salvatorul. Faţa lui iradia de o bucurie aproape copilăroasă.

— Nu poţi înţelege bucuria mea, i se adresă el brazilianului. Aceşti monştri sînt primii cuceritori ai pămîntului, primele fiinţe vii, care, cu multe milioane de ani în urmă, au părăsit apele şi au venit să se stabilească pe pămîntul arid şi pînă atunci nepopulat. Aventura nemaipomenită a acestor coloşi a revoluţionat istoria globului terestru. Aproape nu-mi vine să cred că am avut fericirea să-l privesc în viaţă, oftă Delorme aruncînd o emoţionantă privire primilor cuceritori ai pămîntului şi gîndindu-se probabil la bătrînul Cuvier şi la atîtea generaţii de savanţi care, mai puţin norocoşi, reconstituiseră monştrii din oase disparate.

Între timp, eroii profesorului, înghesuiţi din cale-afară de creşterea apelor, începuseră să se sfîşie între ei într-o luptă de-o infernală ferocitate.

— Senor, îl întrerupse Pablo, mîine dimineaţă, aparatul va fi gata. Chiar dacă s-ar retrage apele, nu putem pleca pe jos, văd că aveţi şi o gleznă luxată. Voi trage o rachetă roşie, am stabilit cu Bob că acest semnal dovedeşte că v-am găsit şi că trebuie să ne ia cu helicopterul îndată ce va fi gata. Să sperăm că pistolul de rachete va funcţiona. L-am ţinut într-un toc special.

— Foarte bine! aprobă distrat profesorul.

Privirea brazilianului rătăci în gol:

— Vă rog să nu arătaţi pilotului aceste strălucitoare stînci, spuse el cu voce stranie.

— Bineînţeles, acceptă Delorme, care era dispus la orice concesii, apoi se interesă dacă fiica lui se afla în siguranţă. Sprijinindu-l cu braţul, Pablo îl conduse la stîncile între care se afla adăpostită Yvonne.

După cum bănuise brazilianul, Delorme descoperise şi el amprentele şi, cercetîndu-le, ajunsese la concluzia că este posibil ca acestea să aparţină unui iguanodon uriaş. Întrucît paleontologia considera că acest animal caracteristic cretacicului european nu existase pe teritoriul Americii, profesorul le urmărise intrigat. Ocolind stîncile, alunecase pe o piatră şi îşi luxase glezna. Durerea îl împiedica să înainteze. Căutase un lemn din care, cu greutate, îşi confecţionase o cîrjă şi fiindcă venea noaptea se adăpostise între stînci. În zori, ploaia torenţială şi neliniştea animalelor care dădeau tîrcoale pietrelor îl făcuseră să bănuiască inundaţia şi se căţărase pe piedestalul pe care îl aflase brazilianul. De atunci Delorme pierduse noţiunea timpului şi dacă Pablo n-ar fi venit să-l caute, el ar fi uitat poate chiar şi de plecarea helicopterului stabilită pentru a doua zi.

*
* *

In după-amiaza aceea, se intimplară multe lucruri ciudate. In primul rind, la o mare depărtare de locul unde se aflau, cerul fu străpuns de trei rachete verzi. Acest semnal arăta că pilotul sfîrşise inainte de vreme reparaţiile aparatului şi venea numaidecit să-i ia. Intr-adevăr, nu peste multă vreme, helicopterul se indreptă spre ei planind deasupra pădurii. Pablo mai trase citeva rachete pentru a indica poziţia exactă, şi, curind, Bob ameriză în apropierea stincilor.

Ploaia continua să cadă rarefiată şi călduţă. Bob pregăti barca pneumatică şi se indreptă spre ei. Ii ieşiră in intimpinare. Adusese o sticlă de şampanie pentru a sărbători regăsirea profesorului. Yvonne îl îmbrăţişă fericită. Delorme era emoţionat. In apropierea helicopterului se simţeau în siguranţă. Era singurul lucru care îi lega de civilizaţie.

Pablo Da Silva nu era in toane bune. Işi luă fringhia şi se indepărtă ca şi cum veselia celorlalţi i-ar fi făcut rău. Silueta lui dreaptă se pierdu în ceaţă. Cind se intoarse, auzi vocea profesorului care sporovăia vesel.

„Aruncam in ele cu bulgări de diamant, şi ele drăguţele îndată ridicau capul. Trebuie să recunoşti, Bob, că aceşti strămoşi ai vieţuitoarelor de azi erau demni de asemenea proiectile".

— Diamant ! se miră Bob.

Părind a-şi aminti de ceva, Delorme îşi scotoci buzunarele şi scoase un bulgăre de mărime apreciabilă. Era probabil proiectilul pe care nu avusese timp să-l folosească.

— De unde ? intrebă repede Bob.

— De acolo, răspunse profesorul făcind un gest vag.

— O fi mică albă, interveni Pablo, care se apropiase cu paşi mari.

Sub privirea aspră a brazilianului, profesorul luă atitudinea unui şcolar prins cu lecţia neinvăţată.

— E diamant de primă calitate, şopti el totuşi, nesimţindu-se în stare a lăsa să se strecoare o eroare intr-un domeniu în care avea cunoştinţe vaste.

Pablo luă diamantul din miinile profesorului şi îl cintări în palmă săltîndu-l ca pe o minge, apoi cu sau fără voie îl scăpă in apele ce colcăiau la poalele stincilor.

O strălucire ciudată fulgeră prin ochii pilotului, dar, stăpinindu-se, i se adresă politicos, aproape protocolar lui Pablo:

— Nu vreau să abuzez de bunătatea dumitale, dar m-ai îndatora mult de mi-ai ajuta să cobor cu coarda pină la stînca aceea. In definitiv, oricine merge intr-o mină de sare işi ia un bulgăre drept amintire. Un diamant este oricum de preferat, continuă el rizind.

— Coarda nu mai există. Adineauri mi-a căzut în apă.

— Se pare că tot ce trece prin mina dumitale cade in apă, insinuă cu ironie Bob şi plecă de unul singur să cerceteze stîncile.

Pablo ridică din umeri şi se aşeză pe o piatră cu capul in miini. Delorme se simţea stinjenit faţă de Pablo, dar in acelaşi timp era uimit de atitudinea acestor oameni şi pentru prima dată se intreba dacă nu cumva ii cunoştea mai puţin decît ar fi trebuit.

Bob Donald reveni abia peste două ore, obosit, cu hainele sfîşiate. Nu mărturisi nimănui rezultatele plimbării sale, dar buzu-

narele doruora vadeau că își adunase destule „amintiri" din aceste locuri.

*

* *

Helicopterul ameriză aproape de miezul nopții. Era un intuneric de nepătruns. Călătoria trecuse fără alte incidente. Bob pilotase incet, aproape de sol, pentru a găsi tabăra. Călătorii hotărîră să doarmă ca și pînă acum in cort. Era prea tirziu pentru a muta fotoliile și echipamentul pe helicopter. Pe aparat rămînea, ca de obicei, numai pilotul.

De această noapte, exploratorii aveau să-și amintească multă vreme.

In preajma cortului mișunau cițiva scorpioni, care se retrăseseră acolo din pricina inundației. Această specie a arachnidelor, care se mai găsește și in zilele noastre in regiunile calde, este periculoasă intepătura ei fiind foarte veninoasă. Deși ploaia incetase, focul, mai necesar ca oricind, nu se putea aprinde. Provizia de crengi era imbibată de apă. Ajutat de Yvonne, Delorme instală lanterne puternice in preajma cortului și atrase atenția celor ce urmau să facă de gardă să fie cu mare băgare de seamă.

Profesorul era hotărît să părăsească a doua zi această regiune in cazul cind condițiile atmosferice ar fi fost prielnice. Cimitirul de fosile descoperit odinioară de Alberti prezenta acum pentru el o importanță minimă in comparație cu această regiune, care, datorită climei umede și constante, permisese perpetuarea unor specii considerate ca dispărute de milioane de ani. Era probabil că această zonă se intinsese nu demult și peste locurile pe care le colindase Alberti, dar acele meleaguri nu-l interesau deocamdată pe profesor. El intenționa ca, o dată ajuns in zonele civilizate, să facă mai multe comunicări care să atragă atenția cercurilor științifice. Delorme nutrea dorința de a organiza o expediție la care să invite savanți din intreaga lume pentru a studia viața reptilelor uriașe. Se puteau astfel reconstitui cele mai indepărtate faze ale vieții pe pămînt.

Pînă tirziu in noapte, Delorme se trudi să găsească coordonatele geografice ale regiunii in care ii adusese intimplarea. Inspre ziuă adormi răpus de incercările ultimelor zile.

*

* *

Yvonne stătea rezemată de peretele cortului. Era de gardă.

In al treilea ceas al nopții, vintul de miazăzi veni să destrame norii. Era in inălțimea nemărginită o măreție indepărtată și rece, care trona deasupra acestui colț de lume, covîrșit de tăcerea singurătății. Un fior ii dădu o senzație de frig și de teamă. Noaptea, vecinătatea scorpionilor, vuietele sinistre ale vîntului care rătăcea prin pădure o făceau să tremure. Cu pași ușori intră in cort ca să-l trezească pe Pablo. Brazilianul nu dormea. Era cu fața spre peretele cortului, și fata nu-l putea vedea decit din profil. Figura ii era răvășită, trupul imobil, țeapăn și drept, cu brațele atîrnind in jos ca și cum ar fi avut miini de plumb. Buzele crispate repetau in șoaptă :

„Trebuie să-l ucid pe omul acesta. Trebuie..."

Yvonne rămase înmărmurită. Fără s-o vadă, Pablo îşi desfăcu sacul de voiaj şi scoase din el o cutie. Privirea îi alunecă pe capacul lucios. Ochii i se înceţoşară, figura i se destinse de o umbră de duioşie. Părea că un gînd bun, o amintire luminoasă reuşise să şteargă din mintea lui groaznica hotărîre. Pablo desfăcu cutia şi scoase din ea un flacon verde, se uită la el cu o umbră de regret. Privirea îi rătăci în gol. Din rama aurită îi surîdea bătrînul profesor călare pe uriaşul brontozaur. Dedesubt, într-un cîrlig, era atîrnat halatul alb pe care îl îmbrăcase Yvonne cu o zi înainte de a porni în căutarea tatălui ei.

Pablo desfăcu flaconul şi-i îngroapă conţinutul într-un colţ al cortului. Apoi puse flaconul la loc după ce-l înfăşură într-o batistă.

Yvonne ieşi pe nesimţite.

Peste cîteva minute, Pablo veni să o schimbe. Figura lui nu trăda nici oboseală, nici tulburarea prin care trecuse. Încercă să-i vorbească. Fata evită orice discuţie. Intră în cort şi, trăgînd perdelele, se îndreptă cu paşi siguri spre rucsacul lui Pablo Da Silva. Îl desfăcu şi scoase cutia pe care o văzuse în mîinile lui. Era un ambalaj de răşină sintetică lucrat cu atîta artă, încît, chiar dacă ar fi stat în apă, umezeala nu ar fi putut pătrunde în interior. Îi deschise cu uşurinţă. Spre mirarea ei, înăuntru nu se aflau maşini infernale, ci o însemnată doză de fiole şi flacoane păstrate în perfectă stare. Citi etichetele. Majoritatea medicamentelor erau pe bază de chinină şi proveneau de la o cunoscută farmacie din Rio. În cutie se mai afla împăturită cu grijă o hîrtie ce purta drept antet numele lui Adam Cobra. Yvonne cunoştea pe acest medic celebru, care era în acelaşi timp directorul Institutului de boli tropicale din capitala Braziliei. Pe această reţetă, medicul descrisese o serie de simptome şi pusese diagnosticul: friguri tropicale. Urma o înşiruire de medicamente şi modul cum trebuiau administrate. Medicamentele din cutie corespundeau cu cele prescrise.

Pablo Da Silva nu arătase niciodată simptome de friguri. Flacoanele erau de altfel neatinse. Pentru cine procurase oare brazilianul această însemnată cantitate de medicamente? Într-un colţ, Yvonne găsi flaconul pe care Pablo îl vărsase. Pe eticheta verde se afla semnul prin care toate farmaciile din lume notează otrava. Dedesubt, cu litere mari, cîteva iniţiale CNK, formula cianurei de potasiu. Tubul era gol. Pablo vărsase otrava şi păstrase nişte medicamente inofensive. Yvonne se gîndi că brazilianul părăsise intenţiile ucigaşe. Era obişnuită să ia oamenii aşa cum sînt şi nu căută să pătrundă mai departe tainele domnului Da Silva. Aşeză lucrurile la locul lor şi se culcă liniştită.

*
* *

A doua zi, pe la orele nouă, un om scruta cu insistenţă cerul şi orizontul. Acest om era Pablo, care făcuse ultima gardă? Nicidecum. Era profesorul: bătrînul Delorme, care de o jumătate de oră se plimba buimac în cort şi în afara cortului. Ce se întîmplase? Delorme nu-şi putea închipui nici în ruptul capului.

După ce se trezise dintr-un somn foarte adînc, constatase doar că helicopterul „Amazon" nu se mai afla pe locul unde îl lăsase ieri noapte şi nu se afla nici în altă parte. De asemenea, Pablo Da

Silva şi toate lucrurile lui dispăruseră fără urmă. Ce concluzie putea trage din această situaţie? In orice caz nu una îmbucurătoare.

Speranţa de care se agăţa Delorme era că pilotul încercase un zbor de probă. Acest lucru nu avea însă nici o raţiune. Aparatul zburase cu o zi în urmă în condiţii mulţumitoare. Dar dacă... Delorme se repezi în cort. Profesorul se considera singurul posesor al unui secret foarte preţios. Incercînd să găsească coordonatele geografice ale regiunii în care se aflau, ajunsese la convingerea că itinerarul de plecare pe care i-l comunicase lui Bob în clipa eşuării lor nu era satisfăcător. Aparatul ar fi trebuit să treacă printr-o regiune renumită prin goluri de aer. Lipsit cum era de aparate de bord, helicopterul n-ar fi putut face un zbor aproape de sol în asemenea condiţii. N-ar fi putut înfrunta nici furtunile de zăpadă din munţii Cordilieri.

Calculele profesorului se aflau pe măsuţă. Nu i le luaseră, dar erau răvăşite. Cineva, probabil Pablo Da Silva, le consultase. In ce scop?

Bătrînul îşi sprijini fruntea în mîini. Yvonne dormea... Se gîndea cu groază la clipa cînd ea se va trezi. Ce putea să-i spună?

O boare de vînt umflă pînzele cortului. Din tabloul profesorului se desprinse o foaie de hîrtie care, după ce se roti de cîteva ori, căzu pe măsuţa din faţa lui. Era scrisă. Ochii bătrînului o parcurseră cu aviditate.

„Nu vreau să fiu căutat. Civilizaţia în care vreţi să vă întoarceţi mă înspăimîntă mai mult decît jungla. In pădurile mele nu există lăcomie şi ură. In ele mă simt cu adevărat liber. Vă urez să călătoriţi în deplină securitate".

Biletul purta semnătura lui Pablo Da Silva. Să fi fost oare o glumă sinistră? Işi aminti de mina ciudată cu care Pablo îl ceruse să nu arate pilotului stîncile de diamant şi de proasta lui dispoziţie după ce el, Delorme, călcase această oprelişte. Oare aparentele neînţelegeri dintre brazilian şi pilot fuseseră simple inscenări pentru a-l înşela pe profesor? Sau cei doi, rivali la început, se înţeleseseră pînă la urmă să plece împreună pentru a se întoarce apoi să exploateze diamantul şi metalele preţioase? Delorme blestemă clipa în care îl cunoscuse pe Pablo Da Silva.

PADURE NESFIRŞITA. URMARIŢI DE TIRANOZAUR. INSEMNARI DIN JURNALUL PROFESORULUI DELORME. O POVESTE DESPRE UN MAMUT

Soarele răsărise de multe ori şi tot de atîtea ori plecase să lumineze alte meridiane de cînd cei doi călători rătăceau căutînd o ieşire din această lume pierdută.

Indoit sub greutatea rucsacului, deznădăjduit, frînt de oboseală, Delorme păşea mecanic. Un pas înaintea altui pas. Fiecare pas o nouă sforţare.

Cutreierau acum o regiune mai înaltă din care dispăruseră ierbivorele greoaie. Saurienii feroci înzestraţi cu mai multă agilitate se mai aventurau însă pe aici, făcînd să răsune pămîntul de salturile lor groteşti. Un asemenea zgomot răsuna acum în urechile profesorului. Din spatele ierburilor apăru, cu viteza unui fulger, un dra-

gon. *Monstrul sărea atît de repede pe picioarele din spate încît* Delorme abia avu timpul să prindă mîna fiicei sale și să o rupă la fugă. Bestia îi urmărea. Se simțeau părăsiți de puteri. Delorme se împiedică.

— Fugi! îi strigă el Yvonnei și întoarse privirea curioasă către monstru. Rămase *pietrificat*. Dragonul pregătea un ultim elan. Zece *metri dintr-o singură săritură*. Era o *șopîrlă uriașă* de specie necunoscută. Remarcă cum fălcile ei tremurau respingător, cum îl mirosea cu aviditate. Dinții lungi și ascuțiți clănțăneau feroce. O limbă despicată, galbenă și neobișnuit de lungă se proiecta către el amenințătoare. Ochii, de obicei stupizi, străluceau de poftă. Dragonul ezită o clipă, apoi disprețuindu-și victima se întoarse brusc și dispăru în tufe. Pesemne avuseseră șansa să-l întîlnească într-un moment cînd nu era înfometat. Cei doi își aruncară o privire în care se putea citi uimire sau deznădejde. Apoi pășiră mai departe prin jungla aceea mai odioasă decît o cameră de tortură.

* *

De cînd dura acest calvar? Cîte zile de mers istovitor, cîte *nopți cu somn chinuit de senzația continuă că o forță nefastă îi pîndește* cu răbdare inumană din mijlocul junglei?

„Patruzeci de zile — scria profesorul în jurnalul său — am mers numai prin păduri, prin tufișuri și desișuri. Ramurile se încolăceau în jurul nostru încercuindu-ne, strîngîndu-ne ca un mecanism diabolic. Trebuia să ne croim drum tăind ramuri și frunze, în timp ce eram încărcați cu poveri, și asta pe o arșiță dogoritoare. Au fost zile cînd ne consideram fericiți că străbăteam o sută de metri pe oră. Seara trebuia să găsim puteri pentru a pregăti o fiertură și a închega un adăpost din crăci și mărăciniș"...

. . . .

„Mereu același aspect deznădăjduitor — nota profesorul o săptămînă mai tîrziu —, aceeași pădure cu copaci prăvăliți sub care ne tîrîm sau ne cățărăm, același pămînt înșelător. Lumina zilei pătrunde arareori sub bolta pădurii virgine. Noroiul ne ajunge adesea pînă la brîu. Întunecimea și înfricoșătoarea singurătate a acestui regat al groazei ne mistuie voința.

Oare mergem într-o direcție bună?..."

. . . .

„*Azi drumul a fost deosebit de anevoios*. Yvonne s-a simțit rău și a trebuit să abandoneze rucsacul. Printre altele, cuprindea fragmente și plăci fotografice, pe baza cărora aș fi putut dovedi că dinozaurienii posedau oase umplute cu aer (oase pneumatice), asemănătoare acelora ale păsărilor. Aveam și materiale care dovedeau că în ceea ce privește organizația internă, dinozaurienii erau inferiori crocodililor de azi, care posedă o inimă dotată cu patru cavități și plămîni compartimentați. Am stabilit că organismul permitea acestor animale să trăiască circa 1.200 de ani. Yvonne a fost foarte contrariată la gîndul că brontozaurul pe care m-a fotografiat Pablo Da Silva a fost contemporan cu Dante, Shakespeare și Goethe..."

. . . .

„...Noi, exponenții lumii civilizate. — scria Delorme într-o altă zi — venim în regiunile virgine ale globului minați de pasiunea cunoașterii. Uneori se întîmplă să ne extaziem în fața naturii sălbatice,

dar dacă vreun accident ne forţează să rămînem aici ne simţim nenorociţi. O dată cu terminarea alimentelor şi pierderea echipamentului, ne pierdem siguranţa de sine şi echilibrul moral. Mi s-a întîmplat într-o altă împrejurare să privesc cu admiraţie indigenii care reuşeau să-şi procure hrană cu mijloace primitive acolo unde eu, dotat cu arme moderne, eram pe cale să pier de foame. În situaţia în care mă aflu, un sălbatic mi-ar fi mai folositor ca zece savanţi".

Uzind de o voinţă neobişnuită, Delorme încercă să se acomodeze cu împrejurările în care era silit să vieţuiască.

„Forţa de a trăi privat de confort, expus foamei şi frigului, aproape de moarte şi de primejdie te face să te simţi legat de pămînt. Trăim ca nişte animale şi totuşi iubim viaţa. Gîndurile noastre se îndreaptă tot timpul către umanitate. Dorinţa fermă de a comunica descoperirile noastre ne susţine voinţa de a învinge greutăţile. Peste tot a domnit natura sălbatică. Civilizaţia au creat-o oamenii prin inteligenţa lor şi aici vor veni oameni care să construiască. Eu am descoperit aceste locuri. Nu eram pregătit pentru o asemenea experienţă. Tot ce pot face este să semnalez existenţa lor".

Noua stare de spirit se făcu simţită în următoarele însemnări ale profesorului. De aici încolo, cele mai tragice întîmplări sînt privite cu o umbră de umor, cu o rază de optimism.

„Toată noaptea a plouat neîntrerupt — continuă Delorme însemnările. Nu ne-am putut odihni deloc. Bubuitul tunetului producea efecte lugubre sub bolta pădurii virgine. În zori am simţit un puternic miros de friptură. Ne-am îndreptat automat într-acolo. Un copac fulgerat lovise în cădere o reptilă ierbivoră, singura pe care am întîlnit-o în ultimele zile. Cum eram lihniţi de foame, n-am stat mult pe gînduri şi ne-am ales cîte o porţie zdravănă. Cu această ocazie mi-am adus aminte de o întîmplare care a produs multă vîlvă pe vremuri. În insula Lyakowsc, alunecarea gheţarilor a făcut să iasă la suprafaţă un mamut care prin congelare se conservase perfect. Cercetătorul Valasovici, care anunţat venise la faţa locului, constată că mamutului îi lipsea trompa. Se întîmplase un lucru destul de hazliu; *mamutul a părut atît de apetisant samcezilor, încît bravii* pescari polari s-au ospătat din trompa lui fără să le treacă prin minte că animalul decedase de cel puţin un milion de ani..."

UNEORI O URMA DE OM POATE DA NAŞTERE LA CELE MAI BIZARE COMENTARII. UN OU... BUCLUCAŞ. *LA UN PAS DE MOARTE. O INTÎLNIRE NEAŞTEPTATĂ*

Jăraticul mocnea cu sclipiri aurii. Prin aer plutea un miros putred de frunze descompuse, de umezeală şi un parfum uşor de fiertură. Yvonne trebăluia în jurul focului şi părea tulburată. Profesorul medita. În faţa lui, într-un cerc pe care îl făcuse zgîriind pămîntul, se afla o urmă... o urmă de om. Nu putea exista nici un dubiu, talpa grea a piciorului se întipărise în pămîntul moale.

Aparţinea această amprentă unui frate ai primilor oameni, aşa cum animalele pe care le întîlniseră erau alcătuite după chipul şi asemănarea celor din era secundară? Oare, după atîtea descoperiri neobişnuite, profesorului îi fusese dat să rezolve problema atît de controversată a omului american?

Problema aceasta frămintase multă vreme lumea ştiinţifică a paleontologilor, antropologilor şi lingviştilor. Cu rare excepţii aceştia *căzuseră de acord asupra faptului că apariţia omului* nu se *produsese* pe acest continent şi admiteau pînă la noi descoperiri teoria populării Americii de Sud de către popoare venite din Asia şi Arhipelagul Malaio-Polinezian. La această concluzie contribuia mai ales lipsa omului fosil american şi de asemenea lipsa fosilelor de antropoide, care prin evoluţie ar fi putut da naştere unor fiinţe dotate cu raţiune.

Delorme recapitulă în gînd opiniile existente în legătură cu această problemă.

Se stabilise că America de Nord a fost în general populată de asiatici cu oarecare influenţe malaio-polineziene, că America Centrală şi de Sud cuprind o mare parte de popoare de aceeaşi origine, dar cu un dozaj din ce în ce mai mare de malaio-polinezieni şi, în sfirşit, că în America de Sud se află rase de origine australiana. Continentul american este însă greu de abordat, separat fiind de alte lumi prin imensitatea oceanelor. Se duseseră lungi discuţii cu privire la posibilitatea omului primitiv de a atinge Lumea Nouă şi se ajunsese la concluzia că această posibilitate existase şi că două căi fuseseră deschise migraţiunilor: o cale terestră şi o alta maritimă.

Colţul de nord-est al Asiei şi cel de nord-vest al Americii de Nord sînt aproape unul de altul. Distanţa dintre Capul Degneff din Asia şi Capul Prince de Galles din Alaska poate fi parcursă într-o zi de o ambarcaţiune cu pînze. În mijlocul canalului se află Insulele Diomede, aşa încit vederea te poartă în permanenţă de la un pămînt la altul. Această condiţie permitea trecerea de pe un continent pe altul a unor oameni care nu aveau cunoştinţe speciale de navigaţie. De-a lungul istoriei au mai existat de altfel popoare care, fără să fie vestite în această artă, au traversat canale. Gibraltarul, de pildă, a fost traversat de vizigoţi şi mauri, iar Bosforul de perşi şi turci.

În afară de aceasta, în sezonul de iarnă canalul este în întregime îngheţat. Maurice semnalează că vulpile şi lupii îl traversează în această epocă şi consideră că oamenii îl pot trece cu piciorul în circa patru zile.

Mai jos de strimtoarea Bering, insulele Aleute formează un fel de punte care iarăşi ar fi putut servi ca drum între cele două continente. Se pare că aceste drumuri ale nordului au fost folosite de popoarele alungate de pe pămînturile Asiei de vreun cataclism sau pornite în căutare de terenuri mai îmbelşugate. Drama care le-a îndemnat să părăsească locurile natale nu mai este cunoscută astăzi, dar amintirea marilor peregrinări mai dăinuie şi acum în tradiţia indienilor din nord-vestul Canadei, care povestesc despre o migraţie dinspre nord-vest pe cale marină în timpul căreia zilele erau scurte. Alături de folclor, ştiinţa a confirmat şi ea contactele dintre cele două continente. Antropologia a remarcat structura mongoloidă a rasei indiene, botanica a găsit un indiciu în bumbacul cu 26 cromozomi cultivat în America, bumbac ce pare a fi reieşit dintr-o încrucişare a aceluia asiatic cu treisprezece cromozomi şi a aceluia indigen sălbatic tot cu treisprezece cromozomi. S-au descoperit, în sfirşit, frapante asemănări între arta indiană şi cea din extremul orient şi o oarecare identitate a riturilor mistice, printre care comunitatea cultului şarpelui înaripat, cunoscut în China sub numele de dragon.

In ceea ce privește America de Sud, problema este cu mult mai complicată. Este greu de presupus că anumite populații ar fi străbătut întinderi atît de considerabile aproape de la un pol la altul pentru a veni să populeze continentul sudic. In afară de aceasta, somatologia și etnografia consideră că numeroase rase din America de Sud sînt înrudite unele cu malaio-polinezienii, altele cu australienii. Or, dacă malaio-polinezienii au fost navigatori iscusiți, australienii nu au excelat niciodată în acest domeniu. Mai mult decît atît, dacă prezența unor rase asemănătoare pe două continente diferite poate duce la presupunerea folosirii unei căi terestre sau maritime, prezența unor animale identice pe cele două pămînturi presupune întrebuințarea unei căi exclusiv terestre. Tradiția orală a peruvienilor furnizează în acest sens amănunte interesante.

Preotul Cobello de Balboa istorisește că popoarele sălbatice de pe coastă povestesc că străbunii lor au văzut venind dinspre vest un mare număr de vase conduse de un șef numit Nayiamp. Se pare că aceștia reprezentau un popor deja organizat. Nayiamp adusese cu sine o seamă de concubine, de servitori și intendenți. El constitui pe coastele Americii o așezare temeinică, înălță un palat și construi case. Se crede că urmașii lui au fost înfrînți de chimuși, dar interesantă este ideea venirii pe cale maritimă a unor oameni deja civilizați. Această idee a fost confirmată și de Anello Oliva, care pretinde că a obținut informații de la un gardian al cordeletelor înnodate numit Catari, citat și de alți cronicari. Acesta povestește că oamenii goniți de potop au descins pe coasta ecuatorială a continentului sud-american. Unul din grupurile lor era condus de un căpitan numit Tumbe, care se instalase în apropierea golfului Guayaquil, unde înființează orașul cu același nume, iar fiul său, Quitumbe, pătrunde în Cordilieri și ridică pe platou orașul Quito. O veche legendă povestește despre schimbarea climei de pe coastă, odinioară fertilă și devenită aridă în urma unei neglijențe a lui Pachacamac, zeul nevăzut al peruvienilor.

Toate aceste povestiri incomplete și greu de legat între ele confirmau ipoteza modernă a scufundării unei regiuni situate între Australia și Lumea Nouă, unde s-ar fi dezvoltat o civilizație avansată a cărei vestigii ar fi statuile din Insula Paștilor și monolitul din insula Fidji. Aici profesorul își aminti de inscripțiile descoperite de Pedro Alberti.

Aceste inscripții scrise cu semnele folosite de vechii locuitori ai Insulei Paștilor îl uimiseră de la început pe Delorme, întrucît știința considera că singurul scris cunoscut de vechii peruvieni fusese „Kipu", scrisul cordeletelor înnodate. Faptul că un savant incas folosise semnele din Insula Paștilor dovedea dacă nu o origine comună, cel puțin contacte mai însemnate decît cele cunoscute pînă acum de istorie.

Probele care atestau contactele între indigenii din Polinezia și cei din America de Sud erau numeroase. Multe obiecte, cum ar fi propulsorul, flautul lui Pan și cordeletele înnodate, se găsesc de o parte și de alta a Pacificului. Frapante sînt și asemănările între limba maori * și kiciua **. In sfîrșit, arheologii au descoperit așezări funerare situate

* Limba populației polineziene din Noua Zeelandă, denumită și „maori".

** Indienii Kiciua ocupă teritoriul de astăzi al statelor Ecuador, Peru, Bolivia și o parte din Argentina și Chili.

pe flancul falezelor inalte, compuse din încăperi conţinînd figurine care au amintit specialiştilor obiceiuri din insulele Celebes. *

Migraţiunea se putea produce şi în sens invers. Cronicarul Sarmiente Gamboa face o interesantă relatare în legătură cu aceasta. El povesteşte că Tupac, unul dintre suveranii incaşilor, cucerind în secolul cincisprezece provinciile de pe coasta peruviană, a auzit vorbindu-se de pămînturi aşezate departe în vest, dincolo de orizont. Călători ce parcurseseră întinderile albastre în bărci primitive vorbeau de existenţa unor insule populate şi deosebit de bogate. Intrigat de precizia acestor veşti şi conştient de puterea sa, suveranul construi o flotă de vase care porni de la Tumbez, conducînd în necunoscut o veritabilă armată. Cronicarul dă cifra de 20.000 şi citează şi numele căpitanilor.

Călătoria dură aproape un an, şi dovada acestei lungi absenţe este furnizată de evenimentele petrecute în capitală, unde se credea că îndrăzneţii navigatori nu vor reveni niciodată. Armata peruviană atinse cîteva insule din Polinezia, de unde a adus obiecte ce au fost depuse în fortăreaţa din Cuzco, unde au fost văzute de spanioli. Sarmiento dă o descriere a acestui tezaur care risipeşte orice îndoială, întrucît printre altele indică aur, un scaun de alamă şi chiar o piele şi maxilare de cal. Or, calul se ştie că nu a existat pe teritoriul american înainte de venirea spaniolilor, care au adus primele exemplare. Cel mai uimitor în această expediţie nu este însă faptul că suveranul a atins pămînturi îndepărtate, ci faptul că ambarcaţiile lui şubrede nu s-au izbit de recifurile Marchize şi că au reuşit să se întoarcă de unde plecaseră după ce au traversat Pacificul.

— Deci cu mult înaintea lui Cristofor Columb, oceanele erau colindate de navigatori primitivi, medită cu glas tare profesorul!

— Tată, interveni Yvonne, care ghici ipotezele în care se pierduse tatăl ei, eu nu mi-am putut imagina niciodată cum au putut oamenii primitivi să traverseze marile întinderi de apă cu mijloacele lor precare.

— Nu trebuie să uiţi, draga mea, că în Evul Mediu normanzii au traversat mări considerate primejdioase în corăbioare asemănătoare unor coji de nucă, iar oceanienii au populat insulele lor traversînd enorme întinderi de apă în pirogi cît se poate de rudimentare. Primitivii nu posedau, este adevărat, instrumentele de care se servesc marinarii de astăzi, dar vînturile, bruma, zborul păsărilor marine, obiectele plutind de-a lungul curenţilor constituiau pentru ei indicii preţioase. Marinarul primitiv avea probabil un simţ al orientării care a dispărut la oamenii civilizaţi. Ar fi suficient să-ţi amintesc o întîmplare povestită de Maklai. În timp ce etnograful rus se afla pe malul oceanului şi se ostenea să schiţeze o hartă a ţărmului, un sălbatic care îl privea cu curiozitate se apropie de el şi, luîndu-i creionul din mînă, îi corectă desenul cu deosebită precizie. Acel om nu văzuse pînă atunci nici hîrtie, nici creion şi cu atît mai puţin o hartă.

— Dar nu poţi nega că în asemenea condiţii puţini puteau înfrunta furiile oceanului şi mulţi îndrăzneţi piereau pe drum. Crezi că rarii supravieţuitori ai unor vase mici şi primitive au putut popula un continent care la venirea spaniolilor număra aproximativ 50.000.000 de suflete?

---

* Insule ce fac parte din Arhipelagul Malaez.

— Se pare că da Cei peste 12.000.000 de negri care trăiesc acum în America au fost aduşi odinioară din continentul african tot în bricuri cu pînze de mic tonaj.

— Crezi că e imposibil ca viaţa omenească să fi apărut pe acest continent ? mai întrebă Yvonne.

— Nimic nu e imposibil mormăi profesorul. Ar fi de ajuns o singură fosilă preomiană ca să întoarcă pe dos cunoştinţele noastre. Teoria migraţiilor nu împiedică ipoteza autohtoniei. Cercetătorul Boule, a cărui prudenţă în această chestiune este extremă, acceptă antichitatea pleistocenă a omului american şi nu demult, într-un strat adînc de grotă, s-au găsit oase de animale adunate acolo de oameni. Savanţii, analizînd gradul de dezintegrare a carbonului, 14 la aceste relicve, au ajuns la o concluzie surprinzătoare. Ele datau de cel puţin 32.000 de ani. Aşa că, după cum vezi, teoria migraţiilor nu neagă posibilitatea existenţei trecute a omului american, iar acest continent rămîne un vast domeniu deschis cercetătorilor.

*

* *

Omul care se strecura cu agilitate printre arbori nu părea un explorator ce biruie greutăţile prin puterea voinţei, ci mai degrabă un om al locurilor. Îmbrăcămintea îi era sfîşiată, şi sudoarea îi şiroia pe frunte. Părea să vină de la drum lung. Un zgomot uşor îl făcu să se oprească. Privi atent în jur. apoi rămase cîteva clipe în aşteptare. Nu zărise nimic suspect, şi totuşi auzul lui fin îi semnala ceva neobişnuit. Se întinse pe jos şi îşi lipi urechea de pămînt. Nu se înşelase. O luă în direcţia opusă zgomotului. Mergea repede. fără să pară că se grăbeşte. Pădurea se rărise, dar terenul era accidentat. Ajunse la o vale cu perete drept, prăpăstios. În dreapta, o îngrămădire de stînci verzui curmau trecerea. Ca să continue drumul, ar fi trebuit să coboare în vale. După ce reflectă o clipă, renunţă însă la acest gînd şi se căţără pe stînci. Ajuns sus se trînti pe piatră şi începu să mestece nişte poame cu liniştea unui om care se ştie ferit de primejdie.

*

* *

Pentru că altceva nu era de făcut, Delorme părăsise urma omenească descoperită de el în pădure după ce, bineînţeles, o desenase şi o măsurase în fel şi chip. Spre marea-i satisfacţie, în drum întîlni şi alte amprente asemănătoare. Omul nu trecuse de mult, urmele erau proaspete, şi vegetaţia abundentă era tăiată prin locurile unde fusese forţat să-şi croiască drum. Grăbit să urmărească cărarea străbătută de străin. profesorul nu observă că fiica sa este obosită decît în momentul cînd aceasta, sfîrşită de oboseală, se aşeză pe o piatră. Delorme îi făcu semn să stea liniştită. dar nu veni alături de ea cum făcea de obicei. Privirea îi fusese atrasă de un obiect neobişnuit. O imensă sferă de culoare gălbuie cu pete mari vinete se afla aşezată într-o baie de nisip în plin soare. Profesorul merse drept într-acolo şi recunoscu în acest obiect ciudat un ou... un ou de reptilă. Ca şi crocodilii şi şerpii vremurilor noastre. saurienii gigantici se înmulţeau prin ouă.

Delorme se înarmase cu o piatră ascuţită şi se pregătea tocmai să spargă oul pentru a surprinde procesul embrionar, cînd un tropot

greu îl făcu să se întoarcă. Un tiranozaur îşi arătă capul fioros pe deasupra tufişurilor. Îşi clătina botul hidos de la dreapta la stînga, apoi, zărindu-şi poate oul ameninţat de minusculul profesor o sclipire de furie îi sîngeră ochii şi se năpusti asupra lui minat de o groaznică furie. Delorme fugi ocolind trunchiurile groase. În spate se auzea tropăitul grotesc şi răsuflarea greoaie a animalului. Tiranozaurul îşi făcea cu greu loc pe lîngă arbori.

Deodată pădurea se rări. Un bloc de stîncă închidea trecerea, în faţă se deschidea o prăpastie. Bătrînul se simţi pierdut, dar în acel moment tot omenescul din sufletul lui respinse ideea de a sfîrşi sfîşiat de acel monstru fioros şi în momentul cînd animalul se aruncă asupra lui, Delorme se lăsă să cadă în prăpastia care i se deschidea la picioare.

Căderea durase o clipă. Corpul i se înfundă în nisipul moale. Profesorul îşi dădu seama că trăieşte, că este teafăr şi că monstrul care se avîntase va cădea deasupra lui strivindu-l cu greutatea teribilă. Era prea ostenit pentru ca să se mai bizuie pe iuţeala reflexelor sale şi aşteptă moartea cu inima zguduită, în timp ce din ochi i se prelingeau lacrimi de durere şi compătimire pentru fata lui, care rămînea aici jertfă zadarnică a unei expediţii ce nu va aduce roade. Dar animalul nu căzu. Cînd îndrăzni să ridice ochii, îl văzu atîrnînd pe marginea prăpastiei cu capul bălăbănind în gol... Pe stînca ce străjuia valea, silueta dreaptă a unui om săgeta norii.

Delorme rămase cu privirea aţintită la el, aşteptînd parcă o lămurire asupra celor întîmplate. Şi omul coborî uşor, fără să se grăbească. După ce depăşi stîncile îl pierdu din vedere, apoi apăru ţinînd de mînă pe Yvonne, care îl urma ca o umbră păşind uşor pe pămîntul nisipos şi nesigur ce cobora către vale.

Cînd se apropiară suficient ca să le poată distinge trăsăturile, Delorme rămase înlemnit... Nu era paleanropul la care se aşteptase, ci un om pe care îl cunoştea, pe care i se părea că-l cunoaşte de o veşnicie.

— Bună ziua, senor, rosti necunoscutul şi altceva nu putu spune.

Delorme căzu în braţele lui Pablo Da Silva.

PABLO DA SILVA FACE MARTURISIRI ŞI PUNE... CONDIŢII. O NOAPTE DE DRAGOSTE POATE SCHIMBA MULTE

Adăpostit pe înălţime, brazilianul prăvălise o stîncă în momentul cînd monstrul se avînta spre prăpastie. Spre marele noroc al profesorului, acest bolovan îşi atinsese ţinta, zdrobise sub greutatea-i teribilă coloana vertebrală a monstrului, care rămăsese agăţat sus cu trunchiul paralizat.

— Îmi salvezi viaţa pentru a doua oară, rosti emoţionat Delorme.

— N-ai să mai pleci, nu-i aşa? Trebuie să ne ajuţi, îl imploră Yvonne, agăţîndu-se de el.

— Iată-mă ajuns şef de trib tocmai pe mine, care fug de oameni! rîse Pablo, dar cercetînd starea mizerabilă în care se aflau cei doi redeveni grav. Caut să înţeleg cum aţi ajuns aici, explică el. Privirea îi alunecă peste feţele palide, îmbrăcămintea zdrenţuită şi picioarele lor rănite.

— Mi s-au întîmplat lucruri care depășesc înțelegerea mea, spuse cu tristețe Delorme.

— V-am prevenit împotriva lui Bob Donald, spuse Pablo. Îl cunoșteam demult. E o poveste veche. Privirea i se întunecase. Buzele îi tremurau.

— Poate nu chiar atît de veche, șopti el cu voce gîtuită.

...Rătăceam pe atunci prin junglă și eram în relații bune cu triburile din pădure... Jungla nu este un rai. Oamenii de acolo sînt în permanență expuși a muri de foame. Pe terenurile forestiere ei nu se pot ocupa nici cu agricultura, nici cu vînătoarea animalelor organizate în trupe mari, ci doar cu mica vînătoare, pescuitul și culesul de fructe sălbatice. Vînatul se epuizează relativ ușor, nici o lege nu-l protejează. Existența primitivilor în pădurile Americii de Sud este din cale afară de grea. Vînătorul de aici n-are ca cel din regiunea polară posibilitatea de a-și păstra vînatul pentru perioada de lipsă. Temperatura foarte ridicată a tropicelor face orice conservare imposibilă. Chestiunea hranei este preocuparea principală a primitivului. Toate acestea le știți, nu-i așa? spuse Pablo căutînd o confirmare în ochii profesorului. Ceea ce cunoașteți poate mai puțin este sufletul omului din pădure.

Lupta teribilă a indianului cu natura îl face blînd față de semenii săi, mai ales față de cei mici. Ați observat vreodată infinita delicatețe cu care acești oameni își cresc copiii? I-ați văzut jucîndu-se și vînînd alături de ei ore întregi? I-ați zărit veghindu-i de departe, gata să intervină la cea mai mică primejdie — cu dragostea, cu tandrețea nebună a celor ce știu că aici copiii mor ca păsările?

Indienii se obișnuiseră cu mine. Nu se mai ascundeau cînd treceam printre hutele * lor și îmi lăsau copiii în grijă cînd porneau la vînat.

...Intr-o noapte, în mijlocul acestor bieți oameni a apărut un alb. Era în slujba unei mari societăți și căuta pietre și metale rare. Nu-mi amintesc ce nume își dădea pe atunci. Regiunea era bogată în asemenea minerale. Trebuia să plec, dar înainte de asta i-am sfătuit pe prietenii mei indieni să nu mărturisească locul de unde își aduceau podoabele. Nu voiam să ajungă sclavi în minele de diamant. Cunoșteam prea bine condițiile în care sînt puși să muncească acești oameni fără apărare.

Cînd am revenit în trib, am aflat lucruri îngrozitoare. Albul torturase pe indianul care îi oferise adăpost în coliba lui și pentru că nefericitul nu mărturisise nimic îl ucisese în chinuri groaznice. Dispăruse apoi înainte de ivirea zorilor, luînd cu el podoabele și pieile de panteră găsite în hută.

Intîmplarea nu s-a sfîrșit aici. Cuprinși de revoltă, tinerii din trib au plecat în urmărirea mizerabilului. Urmele lui erau proaspete. Albul a părăsit însă în drum cîteva bidoane de whisky. Procedeul e vechi, l-au folosit mulți de teapa lui. Impinși de curiozitate, indienii s-au oprit, au băut și... cînd am revenit în trib, mamele și tații își plîngeau fiii. Nici unul dintre cei plecați nu se întorsese. Alcoolul conținuse cianură de potasiu.

Delorme clipi des din gene.

— Am jurat prietenilor mei să-l ucid pe acel om dacă îl voi mai întîlni vreodată, spuse Pablo cu o intonație sălbatică. Mi-am călcat

---

* Hută = colibă.

jurămîntul din pricina dumneavoastră. N-am vrut să vă las fără pilot pe asemenea meleaguri și nu mi-am imaginat că se va purta la fel de mîrșav față de semenii lui albi. Dacă aș fi știut... Ochii brazilianului fulgerară sălbatic.

Se așternu o tăcere apăsătoare. O boare de vînt răscoli firele de nisip, apoi totul amorți în nemișcare.

— Ce o fi căutat alături de noi? întrebă într-un tîrziu Delorme. De unde putea ști că o să întîlnim în cale metale și pietre prețioase?

— Nu știa nimic, dar trusturile nu pierd niciodată prilejul de a trimite un agent în cadrul explorărilor științifice. Un om care să observe ceea ce neglijează oamenii de știință. Acest mizerabil va mai face mult rău.

— Poate că nu, replică profesorul. Bob Donald nu a luat cunoștință de calculele mele. Direcția în care a luat-o nu îl va duce niciodată la destinație.

Brazilianul ascultă sentința profesorului fără să răspundă.

— De altfel nici noi nu sîntem mai fericiți, oftă Delorme. Bine cel puțin că ne-am regăsit.

Pablo ezită.

—Am să accept tovărășia dumneavoastră numai în schimbul unei făgăduieli.

— ?

— Vă cer, răspunse el privirii întrebătoare a profesorului, să nu comunicați nimănui descoperirile dumneavoastră din această călătorie.

— Nu pot, gemu Delorme.

— Societatea nu le merită, replică cu răceală Pablo.

— E prea multă ură în sufletul dumitale, Pablo. Dragostea și ura dau tărie caracterului, dar în dumneata este prea multă ură. Eu sînt un servitor al științei. De ce aș mai trăi dacă descoperirile mele n-ar fi puse în slujba societății?

— Și ce-o să facă societatea din știința dumitale, domnule profesor? izbucni Pablo. Probabil vreun boss american se va grăbi să cumpere aceste terenuri și să construiască un hotel pentru vilegiaturiștii în căutare de senzații tari. Luptele de tauri, de cocoși sau de cîini, după care se dau în vînt americanii, vor fi înlocuite aici cu acelea dintre reptilele gigantice. E mai original și, în orice caz, doamnele nu vor mai fi silite să privească cu binoclul. Poate cîteva dintre aceste reptile vor fi transportate în menajerii. Oricum, specia lor se va stinge și peste un secol din formidabila dumitale descoperire va rămîne doar o tristă amintire.

Delorme își frîngea mîinile. Raționamentele lui Pablo nu erau lipsite de temei.

Cu cîțiva ani în urmă, în insulele Comores, oamenii găsiseră supraviețuind o specie de pește considerat dispărut de 300.000.000 de ani, iar într-una din insulele Filipine s-au mai găsit cîteva exemplare din admirabila Gloria Maris, moluscă cu una dintre cele mai frumoase cochilii marine. Era o specie veche. Profesorul își mai amintea de vînătoarea pornită atunci de directorii marilor muzee împotriva acestor bieți supraviețuitori ai erelor trecute; bineînțeles, au reușit să-i extermine într-un timp record.

— Se pare că omul cu armele sale moderne a contribuit să transforme în veritabile fosile animale care, deși rare, existau, continuă ironic Pablo.

— Există suficiente exemple, recunoscu profesorul cufundat în amintiri. Prin 1872—1875 au murit în menajerii ultimele exemplare ale unei specii de zebră originară din sudul Africii. Acum 60 de ani s-a descoperit în Congo animalul Okopi crezut fosilizat de mii de secole. Făcea parte dintr-o familie vecină cu girafele, care şi ele, ca şi alte mamifere africane — elefanţi, rinoceri şi hipopotami —, sînt pe cale de dispariţie. Porumbelul călător din America, care în secolul trecut făcea voiaje în grupe de zeci de milioane, a devenit acum de negăsit.

Delorme recunoscuse aceste lucruri cu francheţe. Işi dădea seama că într-o mare măsură brazilianul avea dreptate, dar i se cerea să renunţe la cea mai mare descoperire a vieţii lui.

— Voi organiza o expediţie ştiinţifică, încercă el să se apere. Voi interveni în presă pentru ca să obţin transformarea acestei regiuni într-un parc zoologic.

— Pînă ce savanţii dumneavoastră vor găsi fondurile necesare, se vor găsi alţii pentru care capitalul nu reprezintă o problemă.

— Domnule, întrebă intrigat profesorul, pentru ce ţii dumneata atît de mult la chestiunea aceasta? Te interesează în mod special ordinul saurienilor?

— Nu, recunoscu brazilianul.

— Atunci te interesează altceva ce presupui că se află în apropierea acestei regiuni? Cred că am ghicit, nu?

Pablo nu răspunse. O umbră de nervozitate îi înăspri trăsăturile.

— Vreau să te întreb ceva.

— *Vă rog.*

— Yvonne, eşti bună să ne laşi cîteva clipe singuri? se adresă el fiicei sale.

Delorme se aşeză mai aproape de Pablo, care stătea sprijinit de stîncă.

— Doreşti să-ţi petreci toată viaţa aici? întrebă el cînd fata se depărtase destul.

— Urăsc civilizaţia în mijlocul căreia am trăit.

— Atunci pentru ce te-ai întors în mijlocul acestei civilizaţii, după ultima dumitale călătorie în junglă, dacă nu pentru a comunica rezultatul descoperirilor dumitale?

Pablo tresări.

— Nu te supăra, continuă necruţător profesorul. Aşa cum eşti acum cu părul şi barba netunse de luni de zile şi dezbrăcat de hainele acelea ultraelegante semeni foarte bine cu un om pe care l-am găsit — sînt cîţiva ani de atunci — în junglă, zbătîndu-se între viaţă şi moarte. Cînd te-am văzut coborînd de pe stîncă mi s-a părut că văd o stafie. Mă înşel?

— Nu, răspunse simplu Pablo.

— Deci dumneata şi Pedro Alberti sînteţi una şi aceeaşi persoană?

Pablo se trînti în nisipul fierbinte cu faţa în sus fixînd cu ochii lui negri cerul fără pată.

— Datoram foarte mult unuia dintre prietenii mei indieni. Era foarte bolnav; frigurile fac ravagii în regiunea asta. M-am dus să-i aduc medicamente.

Omul care străbătuse pentru o cutie de medicamente o distanţă incomensurabilă prin pădurea virgină spusese acest lucru cu acelaşi ton cu care un orăşean ar spune că s-a dus pînă la farmacie.

— Totodată am încredinţat totuşi cuiva descoperirile mele: mă refer la coordonatele geografice ale locurilor pe care le-am colindat şi

la alte cîteva amănunte ce nu erau trecute în carnetul pe care, fără voia mea, l-ai descoperit dumneata. Nu urăsc oamenii, ci societatea în care am trăit. Am dăruit aceste date unuia dintre marile foruri ştiinţifice ale omenirii cu rugămintea de a nu le cerceta şi de a nu face uz de ele decît în momentul cînd din America Latină va dispărea capitalul care generează crima, lăcomia şi ura. Această libertate v-o acord şi dumneavoastră.

— Un al doilea Romain Rolland?

— Poate.

Delorme căzu pe gînduri. Odinioară un alt mare savant şi prieten al indienilor, etnograful rus Maklai, hotărîse să înceteze publicarea articolelor sale pentru a nu primejdui viaţa şi libertatea celor care il primiseră ca pe *un frate. In America Latină*, lucrurile nu se schimbaseră prea mult; Pedro Alberti avea temeiuri serioase ca să păstreze secretul ţinuturilor pe care le locuiau prietenii săi.

— Accept condiţiile dumitale, domnule Alberti, spuse Delorme într-un tîrziu, şi îţi las plăcerea să-i mărturiseşti singur fiicei mele adevărata dumitale identitate, continuă el cu un zimbet semnificativ.

— Pentru ea, Pedro Alberti este un mit căruia îi atribuie calităţi pe care umila mea persoană nu le are, rosti el cu glas tremurat.

— Mă îndoiesc, zîmbi profesorul, n-a avut o mină atît de fericită din ziua...

— Cînd ne-a luat Bob Donald de pe reciful cu diamante, îl întrerupse Pablo. In seara aceea nici nu mi-a vorbit.

Delorme cunoştea de la Yvonne motivul tăcerii ei din seara aceea, dar socoti că atunci cînd intervine o neînţelegere între doi tineri e mai bine să şi-o lămurească singuri.

— In tot cazul, în noaptea aceasta veţi păzi focul împreună, hotărî el. Am trecut prin destule grozăvii azi şi vreau să-mi rezerv primul somn.

*

* *

Yvonne trecuse prin multe încercări alături de Pablo şi totuşi în noaptea aceea se simţea stingherită. Ar fi vrut să fie foarte frumoasă. Poate atunci s-ar fi simţit mai în largul ei. Nu-şi putea da seama că aşa cum era, cu buzele crăpate, cu părul ce-i învăluia *umerii şerpuind* pînă la brîu, cu fusta zdrenţuită peste picioarele goale, ea era o părticică din decorul acela fantastic şi că pentru Pablo ea reprezenta un detaliu fără de care întregul tablou ar fi fost lipsit de viaţă.

Era întoarsă cu spatele la el. Nu-l putea zări, dar îi ghicea prezenţa.

— Ce se întîmplă cu dumneata, Pablo?

— Privesc stelele şi mă gîndesc.

— La ce te gîndeşti, întrebă ea întorcîndu-şi faţa spre el.

Ochii lui clipeau dureros.

— Sînt cu 10 ani mai bătrîn decît tine, Yvonne, şi acum îmi pari deosebit de tînără. De fapt eşti încă o fetiţă. Am impresia că sosirea mea te-a cam speriat. Nu trebuie să te nelinişteşti din pricina mea.

Ochii ei străluciră prin întuneric.

— Ţin foarte mult la dumneata, Pablo.

Un zîmbet îi lumina obrazul.

— Nu mă mai compari cu idealul pe care ţi l-ai făurit despre un explorator italian?

Ea se gîndi o clipă :

— Pablo, nu vreau să te supăr, dar am început aproape să vă confund.

— Sfîntă intuiție femeiască ! izbucni Pablo.

— Nici un om nu ar fi putut fi mai bun și mai curajos decît tine.

— Știi că am fost gelos pe acel domn ? întrebă Pablo, ridicînd din sprîncene. Dar asta... numai pentru că îi atribuiai calități de erou de basm pe care eu... în sfîrșit... știam precis că nu le are. Mă puneai în inferioritate față de el, și poate are să ți se pară stupid, dar trebuie să-ți mărturisesc că eu și cu Pedro Alberti sîntem una și aceeași persoană.

Yvonne se îmbujoră ca para focului. Era el. Pedro Alberti era el. Retrăi în gînd convorbirea lor de pe helicopter în care ea îi declarase că îl admiră pe Alberti, și la întrebarea lui dacă îl cunoaște, ea, ca să nu pară ridicolă, îi răspunsese că l-a întîlnit la Marsilia.

— N-am fost niciodată la Marsilia, îi spuse el ghicindu-i gîndul. Tatăl meu era un cetățean american de origine italiană. Mama mea era, după cum ți-am spus, indiană. La 18 ani m-am îmbarcat pe un vas comercial și am ajuns în Italia. Voiam să studiez etnografia. Universitățile din Lumea Nouă își închiseseră porțile în fața mea. Pe pămîntul acela stăpînit odată de neamul maicii mele, eu, fiul unei indiene, eram un paria.

Tăcu o clipă, căutînd parcă să liniștească fiorul care făcuse să-i vibreze glasul, apoi continuă calm, convingător, cu privirea cufundată în ochii ei în care tremura o lacrimă ca roua în corola unei flori rare.

Cînd am intrat în rîndurile expediției care-și propusese să exploreze regiunea izvoarelor Amazonului, abia îmi terminasem studiile, dar sufletul și trupul meu erau călite de greaua experiență care a fost viața mea de pînă atunci. Expediția aceea a fost visul meu cel mai dorit. Am pătruns atunci alături de colegii mei italieni în inima pădurii virgine. Am întîmpinat greutăți, nu eram îndeajuns de pregătiți. Ei s-au întors, dar eu am rămas. Dorisem dintotdeauna să cercetez oamenii și locurile acelea. Și am reușit.

Ascultînd povestea omului din fața ei, Yvonnei i se păru că-l vede aievea colindînd pădurea singur, tînăr, pîndit la tot pasul de primejdii fără număr, și totuși...

— Ești atît de bun, Pablo, lasă-mă să-ți spun așa. M-am obișnuit cu numele tău.

— Yvonne !

— Te-am crezut într-o vreme un aventurier lipsit de scrupule. De ce te-ai ascuns de mine ? îi spuse ea ca o mustrare gravă.

— Mă temeam. Erai atît de tînără..., vocea îi tremură și continuă ca o șoaptă... și te iubeam atît de mult...

Pablo îi luă mîna și își lipi obrazul de palma ei întoarsă. Aburul nopții plutea deasupra lor, acoperind nemărginirea cerului cu umbre tainice. O dîră de fum urca din focul de ieri, îndulcind atmosfera cu mirosul familiar și aproape uitat al focului de lemne. Pe nesimțite, pătrunse în sufletul lor o liniște caldă ca presimțirea fericirilor viitoare. Ceasurile treceau ca clipele și ei se simțeau plutind în haos sub cerul albastru și fără hotar.

— Îți amintești de prima noastră întîlnire ? „Vrei să vorbești cu mine, domnule Da Silva ?" — o imită el zîmbind.

— Da, și pe urmă am vorbit de Pedro Alberti. Mi-ai spus că dacă îi trimiteam o fotografie și îi scriam că îl iubesc și că îl aștept ar fi venit neapărat să mă vadă. Crezi că ar fi făcut într-adevăr așa ?

— Nu știu, dar acum ar veni în orice caz la un asemenea mesaj, de oriunde. Și nici n-ar fi nevoie să-i mai trimiți fotografia. E destul să închidă ochii ca să revadă zeci de imagini de-ale tale.

Ea zîmbi, dar unda de veselie din ochii ei dispăruse.

Yvonne își dădea seama că ar fi trebuit să fie foarte fericită și totuși o durere surdă îi strîngea coardele pieptului, un suspin o împiedica să vorbească. Stăruia în sufletul ei senzația de nesiguranță pe care o încearcă orice femeie care își dă seama că pentru omul pe care îl iubește există lucruri mai importante decît dragostea ei. Ar fi vrut să-i spună și se temea să nu pară pretențioasă și absurdă. Se temea și de tonul ironic pe care îi vorbise de atîtea ori.

— Ai să rămîi la indieni? întrebă ea timid.

— Pentru asta am venit.

— Și eu?

— Ai să uiți. Viața ne obligă adesea să facem lucruri pe care nu le credem posibile și poate nici nu le dorim. Dacă vei avea nevoie de mine și ai să mă chemi, mă voi întoarce, continuă el văzîndu-i ochii grei de lacrimi.

— Și vei pleca iar?

— Acolo este locul meu. Un etnograf într-un birou este aidoma unui arbore în stepă, și apoi jungla face parte din ființa mea. Mi-ar fi dor de pădurile ei fără de sfîrșit, de nenumăratele lacuri, de fluviile uriașe și cascadele lor, de mlaștinile întunecoase și de splendoarea nemaivăzută a florilor. Iubesc întinsele ei pajiști, animalele ei, și iubesc mai ales oamenii ei cu suflet de copil și inimă generoasă.

Ea acceptă sentința fără să tresară, doar mîna ei se zbătu ca o pasăre rănită de moarte, apoi se destinse și rămase în nemișcare.

Privirea lui deveni gravă. Îi urmărea cu încordare profilul, vrta să-i vadă ochii, ei nu puteau să-l înșele, dar privirea ei obosită alunecă peste el fără să-l vadă.

Mărturisindu-și hotărîrea de a rămîne în junglă printre sălbatici, Pablo păruse sigur de sine. Era lucrul pe care îl gîndise o viață întreagă. Numai în junglă se simțea liber și tare. Niciodată nu concepuse altfel existența lui viitoare. Omisese o singură ipoteză — aceea ca o femeie se va îndrăgosti de el și că pentru a-și realiza totuși idealul va fi silit să renunțe la fericirea hărăzită altor oameni. Luptase împotriva lui însuși, căutase să o îndepărteze pe Yvonne printr-o indiferență rece, fusese gelos pentru admirația ei pentru Pedro Alberti și totuși sperase, sperase pînă în momentul cînd pe stîncă, el încercase să-i smulgă o mărturisire și ea îl respinsese cu brutalitate. Mai tîrziu, sus, sub bătaia furtunii, i se păruse o clipă că sufletul ei s-a apropiat de-al lui și sperase din nou, dar după ce venise Bob Donald, ea nu-i mai acordase nici o atenție și refuzase să-i vorbească în noaptea din ajunul plecării lui. Își spusese atunci că un suflet care se închide în sine însuși nu poate să iubească și găsise puterea să se îndrepte singur spre destinul lui. Acum soarta i-o scosese din nou în cale și el o iubea... și trebuia să o lase să plece.

— Bine, Pablo, șopti ea și întoarse capul pentru a-i ascunde lacrimile pe care nu le mai putea opri.

Dacă Yvonne și-ar fi trecut zile întregi încercînd să-l convingă pe Pablo de cruzimea hotărîrii lui, ea nu l-ar fi putut mișca mai mult decît prin acest mic gest feminin și cald. Pablo nu mai putu rezista. O luă în brațe și se simți cuprins de toată bunătatea și căldura pe care generațiile au îngrămădit-o în sufletul omenesc.

Pedro Alberti, omul care luptase cu sine însuşi, cu societatea in care se născuse şi biruise pericolele pădurii virgine, era înfrint.

— Te-am iubit, rosti el cu glasul tremurat, te-am iubit dintotdeauna şi mereu, mai mult decit mi-aş fi putut închipui că un om este în stare să iubească. Glasul ii tremură şi se stinse, dar în privirile lui ea citi toată adoraţia pe care o simţea pentru ea şi pe care nimeni şi nimic n-o mai puteau ascunde.

DELORME CERCETEAZA IMPREJURIMILE. DIN NOU LA DRUM. O PLUTA IN VOIA APELOR

Profesorul se trezi cel dintii. Pentru prima dată, după atita vreme de zbucium, reuşise să doarmă bine. Regăsirea lui Pablo şi descoperirea adevăratei lui personalităţi il făcuseră să recîştige increderea in oameni şi, o dată cu aceasta, increderea in sine insuşi. Sub influenţa acelui om tinăr, puternic, obişnuit cu jungla şi aventura, integru şi sincer, el se simţi in stare să primească lupta cu natura sălbatică şi să spere în salvarea micului grup.

Delorme ieşi de sub steiul care il adăpostise, trecu cu paşi uşori pe lingă cele două străji care dormeau tun şi incepu să cerceteze atent regiunea.

Se găseau intr-un fel de vale ce semăna oarecum cu căldările glaciare pe care le intilnise în Alpi. Un briu lat de aproape 100 m, acoperit cu nisipul mărunt, care, în căderea din ajun, fusese salvarea profesorului, mărginea această rotondă.

Nisipul provenea probabil din torentele care, in vremea ploilor, spălaseră peretele stincos ce înconjura din trei părţi valea deschisă la picioarele lui. Citeva sute de metri mai la stinga se zărea şi în acelaşi timp se auzea un torent rostogolit de pe podişul de pe care veniseră cei trei călători.

Pentru a vedea mai bine, Delorme merse prin nisipul moale, ce începea să se încălzească sub soarele puternic, pînă la marginea briului nisipos.

Aici văzu că valea care se deschidea la picioarele lui era accesibilă din locul in care se aflau şi că se lăţea foarte mult, luind proporţia unei cîmpii.

Intinderea aceasta acoperită încă de aburii dimineţii părea brăzdată de ape.

Profesorul se aşeză pe o piatră şi admiră această măreaţă priveliştea a imensităţii de piatră din care se ridicau necontenit aburi ca nişte pachete de vată purtate jucăuş de vint.

Delorme se gindi la viaţa lui, în intregime inchinată cunoaşterii unui trecut ce se lăsase atit de greu dezvăluit, la nenumăratele greutăţi învinse şi, in sfirşit, la omul ce dormea împăcat, ţinînd în braţe pe propria sa fiică.

Pedro Alberti, insul care suferise în sînul civilizaţiei şi se considerase croit pe o singură dimensiune — ura impotriva acestei civilizaţii —, descoperise acum că este capabil să iubească cu aceeaşi patimă cu care se crezuse odinioară menit să urască. Caracterul lui Pedro se implinise, şi Delorme era mulţumit de noua lui fizionomie.

Pedro putea rămîne în mijlocul junglei pentru a studia în numele științei viața indienilor sau pentru a-i ajuta, dar nu mai putea să uite că oamenii nu se pot pătrunde de măreția vieții decît mergînd alături de ea, nu disprețuind dragostea, ci răspîndind-o. Mai devreme sau mai tîrziu, el avea să-și dea seama că nu izolîndu-se în întunecimea junglei va reuși să-și ajute prietenii, ci luptînd alături de milioane de oameni înzestrați cu aceeași generozitate. Delorme mai știa că omul de știință din Pedro avea datoria să lupte pentru a putea da în vileag cît mai curînd rezultatele pasionatelor sale descoperiri și, în dimineața aceea liniștită, bătrînul căpătă siguranța că Pedro Alberti va izbuti să îndeplinească această datorie.

*

* *

Soarele se ridicase destul de sus pe bolta cerului cînd profesorul hotărî să-i scoale pe cei doi tineri pentru a face un plan de drum.

Revenind sub stei, Delorme îl trezi mai întîi pe Pedro.

— Iartă-mă că te trezesc, șopti el scuturîndu-i ușor umărul, dar e tîrziu și ar trebui să pornim.

Pablo sări în picioare rușinat de faptul că adormise în timpul pazei.

— Uite ce este, se grăbi Delorme să-l scoată din încurcătură. Am încercat să-mi dau seama încotro putem să ne îndreptăm. În fața noastră se găsește o vale largă care se deschide într-o cîmpie cu mai multe ape curgătoare. Ar trebui, cred, să mergem într-acolo. Îmi închipui că nu riscăm să ajungem în era primară, deși — după cum am apucat-o — nici asta nu ar fi exclus.

— La urma urmei, spuse Pablo zîmbind, mai periculos ca în secundar nu poate fi. Cursul unei ape reprezintă într-adevăr o soluție care ne poate scoate din încurcătură.

Ideea trebui acceptată neexistînd de altfel prea multe soluții, așa că o sculară pe Yvonne și începură pregătirile de plecare.

Trebuiau luate provizii pentru drum, deoarece nu se știa cît va dura călătoria, și nici ce vor găsi pe parcurs.

Pablo se urcă înapoi pe stîncă și aduse două transporturi de carne din depozitul pe care îl oferea tiranozaurul doborît în ajun. Carnea fu bine friptă la un foc din crengi și ferigi uscate, și pe la amiază micul grup fu gata de drum. După un coborîș repede și obositor, ajunseră în firul văii. De aici drumul era mai ușor, deși cîteva stînci care închideau trecerea îi obligară la ocoluri mari.

După cîteva ore de mers, ieșiră din valea care se lărgea mereu și avură în fața lor cîmpia întinsă.

Stîncile mari se răreau din ce în ce mai mult.

La orizont se vedea o piclă deasă de nori apropiați și joși, nori pe care îi avuseseră în față tot drumul.

— Mi se pare curios cum pot sta norii aceștia deasupra unei cîmpii. Vîntul ar fi trebuit să-i alunge de mult, rupse Yvonne tăcerea, oprindu-se din mers.

Bărbații se opriră și ei.

— Într-adevăr, acești nori mă intrigă și pe mine de azi dimineață, replică profesorul. Parcă ar sta agățați de ceva, atît sînt de nemișcați.

— Din întîmplare, cred că ați găsit tocmai soluția, spuse Pablo. Sînt aproape sigur că avem în față un șir de munți care rețin acești

nori. Poate că aceşti munţi reprezintă tocmai hotarul acestei lumi de basm şi de infern în care sîntem prinşi de atîta timp, continuă el căutînd-o din ochi pe Yvonne, către care era îndreptată această încurajare.

— Dar asta ar însemna că nemaipomenita noastră aventură se apropie de sfîrşit! exclamă ea.

— Draga mea, pînă la acei munţi mai avem cam două zile de mers şi surprizele pe care ni le-a oferit această regiune poate că nu s-au sfîrşit.

— Sînt de părere, interveni Delorme, să ne şi fixăm itinerarul aproximativ, deoarece peste o oră de mers va dispărea perspectiva pe care o avem acum asupra cîmpiei.

Pîrăul pe albia căruia coborîm pare că se varsă in apa aceea mare cît un fluviu, spuse profesorul arătînd in depărtare pînza argintie a unei ape largi şi domoale.

Pablo privi atent cîmpia care se desena la picioarele lor.

— Am impresia că toate apele din regiune converg către fluviul acela, care, după cît se poate vedea de aici, curge chiar in direcţia in care presupunem că se află munţii, adăugă el.

Inainte de căderea serii, cei trei călători hotărîseră de comun acord să-şi taie drum către apa cea mare din cîmpie, pentru ca să inainteze apoi paralel cu ea, către hotarul pe care un şir de munţi il puneau între această rezervaţie a erei secundare şi restul lumii.

*

* *

După două zile de drum, pîrăul pe al cărui curs călătoriseră se lăţise simţitor datorită afluenţilor pe care îi primea din ambele părţi.

Peisajul era monoton. Mereu aceeaşi pădure nesfîrşită cu vegetaţia ei inaltă uneori de 60 m, cu excrescenţele ei monstruoase, cu arbuştii ei întortocheaţi ce luau forme aproape drăceşti pentru a ajunge la lumină şi aer. Vegetaţia aceasta se boltea deasupra rîului, se întindea către mijlocul lui şi uneori circula chiar pe apele lui sub forma unor insule plutitoare, zmulse de vrăjmăşia apelor. De pe înălţimi se zăreau tot mai bine munţii, a căror existenţă călătorii la început doar o presupuseseră.

Către seară, rîul se lăţise, ajungînd să aibă pe alocuri aproape 100 m. Afluenţii mari şi repezi deveneau din ce în ce mai greu de străbătut. Incepuse să se insereze cînd cei trei călători ajunseră la un astfel de afluent pe care adîncimea şi lăţimea sa il făceau de netrecut. Pablo încercă să găsească un vad, dar curînd se lăsă păgubaş.

— Trebuie găsită o altă soluţie, problema trecerii apelor se va pune de acum incolo mereu, conchise el.

— De ce nu am încerca la urma urmei să ne confecţionăm o plută sau ceva asemănător cu care să coborîm rîul, sugeră Yvonne.

— Oul lui Columb in ţara lui Columb! exclamă vesel Pablo. Ideea este colosală. Vom putea călători rapid, comod şi sigur pînă la destinaţie.

— Văd că ai inceput să vorbeşti gen reclamă comercială, se cunoaşte că ne apropiem de oraşe, spuse Delorme zîmbind. Ideea este într-adevăr foarte bună, continuă el, şi trebuie să o punem in aplicare cît mai repede cu putinţă.

— Cu ajutorul securii de defrişat, hotărî Pablo, o să tăiem copaci potriviţi pe care apoi îi vom lega bine cu coajă de copac şi liane. Pluta trebuie să fie foarte solidă, deoarece nu putem şti ce fel de albie are

apa aceasta, mai ales cînd străbate lanțul muntos. Sînt din ce în ce mai sigur că acest rîu și-a tăiat un defileu prin munții din fața noastră, nu se poate să se oprească apa deodată la poalele munților.

Cei trei se apucară de lucru și datorită iscusinței lui Pablo, care deprinsese de la indieni arta de a construi o plută cu mijloace primitive, către seară trunchiurile curățate se aflau îngrămădite la mal. Copacii urmau să fie lăsați în apă a doua zi în zori. Tot în apă urma să se facă și legarea trunchiurilor unul de altul, deoarece operația devenea astfel mult mai ușoară.

Cînd fu gata, pluta măsura 12 m în lungime, iar lățimea ei era de 4 m în față și vreo 5—6 m în spate. Fusese prevăzută o cîrmă, un fel de vîslă, cu care se putea, cu mari eforturi, mișca pluta la stînga sau la dreapta.

Puținele lucruri pe care le mai aveau fură îmbarcate în grabă. Cu emoție în suflet, făcură primele manevre și pluta coborî, dusă de unda repede a rîului. Panorama rămase neschimbată cîteva zile. Aceeași pădure fantastică și munții în față, din ce în ce mai aproape.

Călătorii erau din nou cuprinși de îndoială. Bucuria de la început, speranța că poate vor reuși să se salveze din această regiune netrecută pe nici una dintre hărțile pămîntești fu dublată treptat, de teama necunoscutului.

Posibilitatea de a traversa munții! Aceasta era chinuitoarea problemă la care aproape nu îndrăzneau să se gîndească și care răpise liniștea acestor oameni atît de încercați.

Delorme observase un lucru pe care se forța să-l acopere printr-o veselie zgomotoasă, neobișnuită firii sale. Sforțările lui erau însă zadarnice, Pablo și mai tîrziu Yvonne nu întîrziară să-și dea seama că în peretele de stîncă din fața lor nu se zărea nici un defileu prin care s-ar fi putut strecura cantitatea imensă de apă pe care navigau de cîteva zile.

Incertitudinea lor crescu cînd văzură că fluviul oprit de barajul de stîncă se revarsă peste maluri transformîndu-se într-un lac de necuprins spre al cărui centru îi purta un curent slab amenințînd din clipă în clipă să se oprească. Momentul acesta nu întîrzie, pluta se opri și rămase așa împinsă doar de o slabă derivă care o conducea undeva către țărmurile nevăzute.

Deasupra lacului dogoarea deveni atît de puternică, de parcă soarele necruțător ar fi aprins suprafața apei.

Pablo se ridică în picioare și, cu mîna streașină la ochi, privi întinderea lucie. Apoi trecu la cîrmă și făcu sforțări desperate de a menține pluta în centrul lacului, de a o îndrepta către o suprafață pe care trunchiurile putrezite cărate de apă continuau să circule împinse de un curent ușor.

Delorme îl ajută. Își dădea seama că, atîta timp cît vor face eforturi, speranța slabă care îi anima nu va pieri și că, în ciuda evidenței, fiecare speră că celălalt știe mai mult decît el, că poate să-i salveze. Însă în momentul în care extenuați vor înceta să mai lupte, totul va fi pierdut.

O zguduire ușoară clătina pluta. O ezitare — o lovitură de vîslă — apoi pluta se învîrti în loc cuprinsă de un curent mai puternic și începu din nou să înainteze.

— Lacul are ieșire, spuse Pablo, și cred că ea se găsește între cele două stînci spre care sîntem purtați acum de curent. Altfel nu se explică faptul că, deși sîntem în mijlocul lacului, curentul este totuși puternic.

— Ai dreptate, să vedem numai ce ne așteaptă după aceste stînci, răspunse Delorme.

Pe măsură ce se apropiau de munți, curentul devenea din ce in ce mai tare. Pluta era purtată spre o deschidere de circa 20 m în stîncă.

— Trebuie neapărat să ne oprim, spuse repede profesorul. Nu-mi place deloc această poartă îngustă pe care urmează să se strecoare o mare de ape.

Pablo, care își dăduse și el seama de primejdie, încercă să abată pluta din curent cu ajutorul cîrmei.

Eforturile rămîneau însă infructuoase, stîncile se apropiau văzînd cu ochii, curentul devenea tot mai puternic. Un zgomot surd, și Pablo căzu pe spate. Din cauza presiunii prea mari la care fusese supusă, cîrma se frînsese.

— S-a terminat, spuse consternat Delorme, făcînd cîțiva pași spre mijlocul plutei, unde se așeză obosit lîngă Yvonne. Nu ne rămîne decît să așteptăm liniștiți desfășurarea evenimentelor. Vino și dumneata aici, Pablo! Locul acesta prezintă mai multă siguranță. Ar fi bine să luăm asupra noastră lucrurile mai importante. Să sperăm că vom mai avea nevoie de ele, încheie el cu o voce care nu prevestea nimic bun.

Pregătirile se făcură repede. Acum toți trei stăteau cu cîte un sac în spate în mijlocul plutei care intrase in defileul dintre stîncile de la marginea lacului.

Ieșirea din lac fu însoțită de cîteva zguduituri datorite trecerii plutei peste două sărituri-praguri de piatră de cîte 2 m —, mici cascade, peste care apele se rostogoleau cu zgomot. Abia acum putură vedea nefericiții pasageri ce îi așteaptă. In fața lor se deschidea un defileu ai cărui pereți păreau a fi tăiați în stîncă. Angajată de curent, pluta pătrunse în acest coridor îngust. Apa involburată de stîncile de pe fundul albiei zvîcnea printre butuci. Stîncile ieșite din loc în loc, hîrjîitul intermitent al trunchiurilor plutei de pietrele de pe fund erau pricină de permanente temeri.

Din cauza acestor lovituri, legăturile plutei începură să slăbească.

— Dacă ar apărea un mal, o platformă în pereții aceștia blestemați, am putea sări jos, părăsind pluta în voia apei, spuse Delorme. „Legăturile acestea nu vor putea rezista la infinit șocurilor la care sînt supuse.

— Țineți-vă bine! țipă Pablo. Intrăm în perete.

Rîul făcea un ocol spre stînga destul de larg de altfel și curentul proiectă pluta de pereiele de stîncă din malul drept. Cei trei căzură unul peste altul. Un șoc, pîrîituri puternice, pluta se opri pentru un moment, apoi își continuă infernala ei cursă.

— Am scăpat deocamdată, spuse cu un oftat de ușurare Pablo, care se sculă primul din căzătură. Numai că s-a întîmplat ceva și nu știu ce, s-a schimbat ceva pe plută.

— S-a micșorat, răspunse Delorme cercetînd cu atenție platforma de lemn. Legăturile de la margine n-au rezistat șocului și am pierdut cîțiva bușteni pe drum. Incă vreo două întoarceri din astea și rămînem fără plută.

Călătoriseră astfel cîteva ore. Pluta avea acum un aspect jalnic. Deodată, la vreo 200 m de ei, se întrezări o nouă săritoare, care, judecînd după felul cum se involbura apa și după zgomotul surd provocat de căderea torentului, părea mai mare ca toate cele de pînă acum. Iar ceea ce îi înspăimîntă de-a binelea era faptul că, la vreo 100 m după

această presupusă săritoare, pereții înalți ai văii se închideau în fața lor nemailăsînd nici o trecere. Nimeni nu scoase un cuvînt, dar pe fețele lor se putea citi groaza. In fracțiuni de secundă le trecură prin minte zeci de gînduri, de ipoteze, care de care mai fantastice.

Pluta ajunsă la marginea săritoarei începu să se plece, angajindu-se în vîltoarea apei care cobora brusc vreo 4 m. In acel moment avură și explicația pentru care își frămîntaseră atîta mintea.

Ceea ce văzură întrecea cele mai sumbre presupuneri. O grotă mare se deschidea în fața lor și în ea intra, vijelios, rîul.

— E un rîu subteran, culcați-vă pe plută și țineți-vă bine de bîrne, avu timp să strige Pablo înainte de a fi atrași în marea grotă.

Nu-și dădeau seama de cînd călătoreau prin bezna de nepătruns. Aerul era din ce în ce mai greu, mai apăsător. Pluta își continua în neant raidul diabolic, lovindu-se de stînci, trecînd peste săritori, într un iureș nebun. Zgomotul produs de apă, care și afară era destul de puternic, era amplificat aici la proporții de tunet.

De la intrarea în tunel nu vorbise nimeni ; toți erau sub tensiune, crispați, căutînd să-și alunge din minte gînduri funeste. Cum vor ieși, avea oare rîul vreo ieșire sau se pierdea în străfundurile pămîntului ?

Pablo își aminti că indienii povesteau că în anumite locuri dacă puneai urechea la pămînt se auzeau cascadele subterane ale unor cursuri de apă ce mergeau undeva în fundul pămîntului.

Simți în palmă mîna udă a Yvonnei și, asemenea orbilor, își dădu seama că palma lui, devenită dintr-o dată foarte sensibilă, percepea fiecare tresărire a mîinii ei.

Intelese graiul degetelor care, scăpînd controlului voinței, se întindeau și se crispau sau tremurau ușor reflectînd toate emoțiile ei. Avu impresia că palma lui a devenit singura sa legătură cu mediul exterior și că ține în ea lucrul cel mai prețios care îi rămăsese ; sufletul rar al femeii pe care o iubea. Apoi mîna ei rămase liniștită, inertă și el se sperie ca și cum ceva din ființa ei ar fi murit.

— Nu mai e nici o speranță ! șoptiră buzele ei cu voce resemnată și stinsă. Nici o speranță, repetă ea din nou, de astă dată cald și duios, în timp ce mîna ei făcu o sforțare pentru a o strînge pe a lui ca într-un ultim legămînt.

Deodată se simți o zguduitură puternică, pluta se lovi de unul dintre maluri și legăturile se desfăcură.

In momentul în care Pablo se rostogoli în apă auzi strigătul sugrumat al Yvonnei. Cu eforturi desperate căută să rămînă agățat de bîrna pe care stătuse mai înainte, dar se izbi de o stîncă și își pierdu cunoștința.

UN FLUVIU CAPRICIOS. IMPARAȚIA INTUNERICULUI. LACRIMI SINCERE — PRIETENII VECHI. CRED IN TARIA SENTIMENTELOR

Cînd se trezi văzu că este culcat pe un mal cu nisip fin, în care corpul i se scufundase puțin, dîndu-i senzația unui culcuș odihnitor. Lumina era slabă și difuză. Uitîndu-se împrejur, văzu că se găsește într-o peșteră, în care lumina pătrundea prin cîteva fisuri din tavan. Era nedumerit : ce căuta el acolo ? In apropierea sa se afla o piatră de sacrificiu și reprezentarea zeului întunericului — un ianzon. Lui

Pedro Alberti îi era familiară imaginea acestui ac lung, fixat între sol și plafon, ce susținea un cap mare de felină stilizată, înconjurat de șerpi. Să fi visat oare totul — călătoria prin ere apuse, profesorul, Yvonne ?...

Un lucru era sigur, se afla în peștera închinată zeului întunericului, în care el găsise însemnarea preotului incas. Această peșteră îl nedumerise atunci prin faptul că rîul din ea transporta uneori oase de reptile din alte timpuri.

Gîndurile începură să i se limpezească. Se sculă repede și căută să dea de urma fetei și a profesorului.

Nu trebui să caute mult. In apropierea locului unde se afla el văzu un rest de plută pe care cei doi naufragiați zăceau în nesimțire.

Pablo fu cuprins de o bucurie nețărmurită.

— Trăiesc. Trebuie să trăiască! își spuse el, aruncîndu-se în apă și înotînd spre restul de plută.

Ajuns aici, încercă să împingă buștenii spre mal.

*

* *

La al doilea strigăt al condorului, Ponoko aruncă rădăcinile de manioca pe care le smulsese cu multă trudă din tufișurile baricadate de rădăcini. Pe chipul lui se citea atenție și o oarecare nervozitate. În luminiș o zări pe femeia sa storcînd un morman de rădăcini tocate mărunt. Mișcările ei tărăgănate trădau oboseala. Era o muncă grea, dar sucul otrăvitor trebuia stors bine din rădăcinile de manioca înainte ca acestea să fie transformate în făină. Alături de el, fetițele se ascunseseră și visau sub frunzele fine în formă de stea ale unui desiș, iar în depărtare se auzeau strigătele războinice ale fiului său Kali și rîsetele zburdalnice ale băieților care se jucau în pădure.

Totul părea ca de obicei, dar Ponoko nu se decise să-și continue munca. Era un indian înalt, cu spatele lat și picioare subțiri. Fața tumefiată și ochii umflați îi dădeau un aspect bolnăvicios, deși reflexele și gesturile sale iuți și sigure dovedeau că Ponoko nu se lăsa copleșit de slăbiciunea trupească.

Cînd strigătul condorului răsună din nou, el îl ascultă atît de nemișcat încît părea că și inima încetase să-i mai bată, dar, cînd ultimul sunet se stinse, sări ca un arc, scoțînd un strigăt ascuțit ale cărui inflexiuni modulate se pierdură departe în pădure. Acum Ponoko știa de unde venise sunetul și se îndrepta ca o furtună într-acolo. Străbătu în fugă pădurea și coborî aproape rostogolindu-se către fluviul din vale. Se aruncă în apă și înotă împotriva cursului pînă la peștera ce comunica cu străfundurile pămîntului.

Sub lumina filtrată de fisurile plafonului de piatră, indianul îl zări pe fratele său alb tîrît sub restul de plută pe care încercase cu sforțări aproape supraomenești s-o abată din curent. Părăsit de puteri, albul putea fi dintr-un moment în altul zdrobit de colțurile de stîncă de pe fundul apei. Ponoko se repezi într-acolo și smulse trupul de sub pluta pe care nu voia să o părăsească în voia curentului. Ponoko spinteca apa trăgînd după sine pe omul care trăise ani de zile în huta lui, care suferise alături de el și de ai lui și făcuse totul ca să le ușureze viața. Il depuse pe nisipul moale și se aplecă să-i mîngîie fața.

— Sora mea, tatăl meu, cascadele, gemu Pablo, înainte de a-și pierde din nou cunoștința, și mintea simplă a lui Ponoko înțelese că

cei doi albi rămaşi pe plută erau doi oameni pe care fratele lui îl iubea aşa cum îl iubea pe el şi că el dorea ca ei să fie salvaţi de pe restul de plută, înainte ca aceasta să treacă prin cele trei cascade care ar fi sfărîmat-o şi i-ar fi ucis. Bucăţile de lemn se depărtaseră prea tare pentru ca să le mai poată ajunge. Atunci din gîtul lui se revărsară o multitudine de sunete — imitînd strigătul condorului — clipocitul apei — susurul crocodililor — mugetul cascadelor şi din nou strigătul condorului, semnul de mare primejdie. Iar rezonanţa teribilă a peşterii transmise aceste semnale pînă departe.

*

* *

Yvonne n-a povestit nimănui ce a simţit trezindu-se în apa rece ca gheaţa şi legată de spatele unui indian vînjos sau la mal, cînd s-a văzut înconjurată de ceata neastîmpărată a copiilor care ţipau şi gesticulau într-un vacarm înfricoşător. Faţa ei n-a schiţat nici un gest atunci cînd l-a zărit pe Pablo, care trezit din leşin o aştepta într-una dintre hutele indienilor. Ea s-a ghemuit în braţele lui şi a adormit fără ca să afbă măcar puterea să întrebe de starea tatălui ei, căruia în aceeaşi hută indienii îi administrau băutura denumită de ei kachiri.

*

* *

In zilele următoare, Delorme făcu eforturi să pară sănătos. Deşi picioarele îl trădau şi se clătina atunci cînd încerca să facă cîţiva paşi, el se arăta interesat de tot ce vedea în jur, căuta să reţină tovărăşia copiilor arătîndu-le jocuri noi şi se supuse docil tratamentului impus de Pablo.

Spre deosebire de el, Yvonne, deşi vizibil nu părea suferindă, nu reuşise să se dezmeticească din puternicul şoc nervos prin care trecuse. Cufundată în aceeaşi stare de depresiune manifestată la trezirea ei din leşin, Yvonne privea cu o fixitate stranie neînţeleasa lume din jurul ei.

Jocurile copiilor nu reuşiră s-o facă să zîmbească şi nu se arătă interesată nici de tamanoarul* care, cu puiul său purtat pe spinare, se ospăta dintr-un cuib de furnici, nici de puiul de jaguar ce se odihnea pe una din frunzele plutitoare ale minunatei Victoria Regia.**

Numai lipsa lui Pablo o făcea să manifeste oarecare nelinişte atunci cînd acesta o părăsea pentru cîteva minute.

— Incearcă să mă înţelegi Yvonne! îi spuse el, într-o zi, după ce o conduse pe malul apei şi îi ajută să se aşeze pe o piatră. Va trebui să părăsiţi regiunea asta, tu şi tatăl tău.

— Mă laşi singură acum?

Pentru prima dată în ultimele zile, el îşi dădu seama că ea îl înţelege şi că vorbele lui nu mai alunecă în spaţiu fără ca ea să le perceapă.

---

* Tamanoar, mamifer fără dinţi din America tropicală, denumit şi „mare mîncător de furnici" (myrmecófago). Are o limbă lungă şi lipicioasă, pe care se prind furnicile.

** Victoria Regia, plantă acuatică, ornamentală, din familia Nimfeaceelor (dicotiledonată). Frunzele ei pot atinge un diametru de doi metri. E denumită şi „porumb de apă".

— Bătrînul are febră, şi tu, Yvonne, va trebui să te odihneşti şi să te gîndeşti...

— Dar tu? şopti ea şi incepu să plingă încetişor.

Privirea lui îmbrăţişă intreaga ei fiinţă intr-o mingiiere desperată,

— Doamne, ai milă de mine! izbucni el. Te implor, nu plinge! Imi fringi inima. Voi veni, trebuie să fii sigură de asta.

Tăcu, dar sub această tăcere încordată se simţea forfota nevăzută a sentimentelor ascunse, a dorinţelor şi gindurilor care se înfruntă şi luptă.

El vorbi, în sfirşit, cu o voce calmă şi tristă.

— Mi-am dat seama... nici nu-ţi închipui grozăvia lucrurilor de care mi-am dat seama. Cind am plecat de aici acum trei ani, in tribul acesta vieţuiau 160 de oameni maturi şi nenumăraţi copii. Trăiau exclusiv din vinat. I-am indrăgit şi i-am invăţat să prepare manioca, care este hrana de bază a altor triburi, i-am invăţat să usuce carnea şi să prepare din ea pemmican şi am crezut că salvindu-i de flagelul foametei, ferindu-i de a mai fi la discreţia vinatului le-am făcut un mare bine.

Yvonnei i se păru că-l aude rîzind. Fruntea ii era increţită, buzele ii tremurau. Buzele lui semănau cu acelea ale unui bolnav; pline de febră şi palide.

— Ei bine, m-am inşelat. Din 160 de indieni n-au mai rămas decit 6 oameni maturi şi citiva copii, restul au murit ca muştele — de vomito negro — infricoşătoarea febră galbenă. Mlaştinile astea sint un focar de infecţie şi de boală.

Tatăl tău avea dreptate, ceea ce am făcut eu este o faptă de om nebun, ştiu acum că nu aducind medicamente la 2—3 oameni şi învăţindu-i citeva reţete culinare poţi pretinde că lupţi pentru binele indienilor.

Va trebui să mă adresez omenirii întregi, să string alături de mine pe toţi acei ce vor vrea să mă asculte. Să se termine o dată cu rezervaţiile şi cu înfricoşătoarea dramă care se petrece aici in umbra pădurii virgine.

Dar acum tu trebuie să mă inţelegi, i se adresă el coborind vocea. Voi rămine citva timp aici, voi incerca să-l vindec pe Ponoko de frigurile care ii macină sănătatea şi să le găsesc celor rămaşi un loc mai sănătos. Le datorez asta fie numai pentru faptul că mi te-au salvat pe tine.

Este ultimul lucru pe care il mai fac pentru el. După asta nu voi mai aparţine unui singur trib, ci mă voi dărui tuturor indienilor deposedaţi de pămintul pe care s-au născut şi impinşi in alte asemenea locuri nesănătoase, unde trăiesc aceeaşi îngrozitoare dramă.

— Cind plecăm? intrebă Yvonne.

Pablo o privi cu admiraţie.

— Yvonne, nu-mi vine să cred că atunci cind te-am cunoscut erai abia un copil.

— *Şi tu un nesuferit,* ii *răspunse* ea bosumflată!

*

* *

Pluta lucrată cu măiestrie de indieni fusese desprinsă de mal şi impinsă in mijlocul curentului cu ajutorul furcilor. Zorile se inginau cu noaptea mai intunecată sub bolta deasă a pădurii decit oriunde altundeva.

Indienii își conduseseră oaspeții cu făclii. Ponoko și doi tovarăși de-ai săi se urcaseră pe plută. Ei aveau să-i conducă pe Delorme și pe fiica sa pe un drum îndelungat și sinuos pînă aproape de orașul Madre de Dios.

Își luară în grabă rămas bun și pluta, împinsă în mijlocul curentului, începu să capete viteză.

Cei rămași pe mal agitau făcliile in semn de adio. O boare de vînt clătina bogăția de serpentine a pădurii virgine. Delorme privi pentru ultima oară făcliile strălucind printre arbori. Zări ridicîndu-se deasupra stelelor colina sub care se afla peștera fabuloasă și își luă rămas bun de la locurile stranii in care il adusese întîmplarea.

Revăzu în gînd toată călătoria lui de la plecarea din Pernambuco, zilele de tragică deznădejde și descoperirile sale, recompensă a zilelor de suferințe. „Alături de multele experiențe trăite, ele constituie tot ceea ce este mai prețios pentru mine, gîndi el; căci la baza întregii noastre vieți există o mare dorință de a cunoaște căreia nimeni nu-i poate rezista".

Yvonne urmărea singura făclie care mai rămăsese, știa cine este purtătorul ei și îl vedea urcind in creștetul colinei pentru a-i transmite cit mai departe ultimul său salut.

In spatele lui, un roșu palid lumina depărtările acelei zile cenușii și calde. Pe creștetul colinei se contura acum doar o siluetă subțire, agitînd o luminiță din ce in ce mai mică.

Își dădea seama că inima lui este alături de ea și că el va veni cîndva să o întrebe dacă îl mai așteaptă și il mai iubește, și Yvonne înțelese că el dorea ca ea să ia această hotărîre, eliberată din acest mediu sălbatic, unde nu se putea mișca fără ajutorul său.

Il privi cum se depărta rămînînd mic de tot, acolo in creștetul pădurii, și știu că hotărîrea ei era demult luată și că îl va aștepta mereu.

(SFIRȘIT)

LUCRARI CE VOR APAREA IN COLECȚIA „POVESTIRI ȘTIINȚIFICO-FANTASTICE"

Nr. 58. „Pisica din Baskerville", de Octavian Sava și Alexandru Andy.

Nr. 59—63. „Nebuloasa Andromeda" roman de anticipație de I. Efremov (traducere din limba rusă).

2012

CLUB COLECȚIA Povestiri ȘTIINȚIFICO-FANTASTICE

cpsf.info

prelucrare
&
editor
Costin Teo Graur

i.m. Pompilu

Au scanat, corectat, prelucrat.

Ceea ce nu au fost în stare redacțiile Știință și tehnică sau cei care au dat să continue CPSF, au reușit, cu multă dăruire, muncă și cheltuială, acești entuziaști.

Lor trebuie să le mulțumim pentru că avem acum posibilitatea să (re)citim legendara Colecție.

clandher
flash_gordon
eviighéorghe
krokodyliu
progressivefan3
car_deva
coollo
fractalus
panionios
nid68
un anonim (RK)
Gyuri
hunyade
dl. Dan Lăzărescu
Cilly Willy
fizikant
Doru Filip
connieG

(dacă este omis cineva, vă rog un email și reparăm greșeala)

Abonamentele la revista „Știință și Tehnică" și la colecția de „Povestiri științifico-fantastice" se primesc pînă cel mai tîrziu în ziua de 23 a lunii, cu deservirea în a doua lună următoare.

Abonamentele se primesc de către difuzorii de presă din întreprinderi, instituții și de la sate, secțiile de difuzare a presei, precum și de către factorii și oficiile poștale.

APARE DE TREI ORI PE LUNĂ - PREȚUL 1 LEU